

ענה ואמר בדרך צחות, שאם לא רוצים לבוא להרבי לחג השבועות בעצמו, מביאים בעל כרחך ע"י המשטרה, ומה נפלאו דיבוריו אצל כל השומעים סיפורו.

והרי זהיר בגחלתו

א

* בעיר בורדיזען דר היה איש אחד ושמו ר' אליעזר חסיד, והוא היה מראשי הקהל בעיר זו, וגם היה גביר אדיר, והיה חסיד מובהק להרה"ק מוהר"מ מפרימשלאן, ולפיכך היה מתנגד בכל פעם שרצה איזה רבי וצדיק אחר לבוא לעיר זו, וכן היה שבעבורו נמנעו צדיקים אחרים מדריסת הרגל בעירו, פ"א הגיע לעיר זו הרה"ק מוהר"ר אליעזר זאב מבאטשעטש וצלה"ה, לעיר בורדיזען, וכעברו במרכבתו דרך רחובות העיר ראהו ר' אליעזר חסיד הנ"ל, ומרוב כעסו על שהרהיב לבוא לעירו ללא רשותו, זרק אבן לתוך מרכבת הרה"ק מוהרא"ז, ויהי אחר ימים מועטים, פרצה דליקה גדולה ברכושו, וכל אסמיו ותבואתו הוגו ורכושו עלו בעשן, ולעת צרתו נסע לרבו הרה"ק מוהר"מ מפרימשלאן, ויספר לו את כל הקורות אותו, ואמר לו הרה"ק מוהר"מ בזה"ל, מה אני יכול לעזור לך, כאשר „הזאב" עלה ונאחז עליך, (כוונתו היתה על הרה"ק ר' אליעזר זאב מבוטשעטש).

ב

דרכו של הרה"ק מוהר"מ מפרימשלאן וצלה"ה היה לכתוב רפואות מבית המרקחת, לאנשים הנצרכים לזאת, ועי"ז פלאי פלאות נעשו להם ונתרפאו כידוע ומפורסם, ובדרכו בקודש הלך אחריו נ"א

ותלמידו הרה"ק מוהר"מ מנדבורנא וצלה"ה, וכמו"כ אדמוה"ז מוהרא"ז מקרעטשניף וצלה"ה. פ"א הלך מסור ומלשין אחד רשע עריץ ימ"ש, והלשין בערכאות העכו"ם שהרה"ק מוהר"מ נותן תרופות ללא רשיון הראוי לזה, והזמינו את הרה"ק מוהר"מ לבוא להתייצב לפני כס המשפט, ויבוא הרה"ק מוהר"מ ליום המוגבל, וישב מול השופט, אולם ראשו מורכן היה על ראש גולת מקלו, ולא הביט בפני השופט, ויפן אליו השופט וישאלהו, כלשון אשכנז, האם נכון הוא, שכבודו כותב ונותן תרופות ללא רשיון הדרוש?, והרה"ק מוהר"מ לא הרים ראשו, וענה בל"ק, „הא? כן, אבי אהב את השי"ת, ואני אוהב את השי"ת", השופט לא הבין מדוע אין הוא עונהו כהלכה, ושאלהו שוב, אבל האם נכון שכבודו כותב ונותן תרופות, אולם הרה"ק מוהר"מ לא הרים ראשו כמקדם, וחזר על תשובתו הקודמת.

ונעשה בבית המשפט רעש ותמיהה מזאת, כי תיכף ראו והכירו שאין זה איש פשטי, אך המלשין שהיה ג"כ שם בעת המשפט, פנה אל השופט ואמר, עיניך הרואות, שגם נגדך אומר הוא „כלב הזה", כן, וכשמוע השופט דבריו אלו מפי המסור, קם בכעס ממקומו, וניגש אל המלשין, ויסטור על לחיו אחת הנה ואחת הנה,

ג

פעם הביא סוחר אתרוגים אחד, אתרוג מופלא ומהודר בכל מעלותיו והידוריו להרה"ק מרוזין וצלה"ה, וכששאלהו הרה"ק מרוזין מה יקר, ענהו הסוחר בגדלות, בזה"ל תספרו, והתחיל הרה"ק מרוזין לספור כמה זהובים זהב, כפי ערך ששווי היה האתרוג, ושאל להסוחר האם זה יספיק, ענהו הסוחר עו"פ, תספרו, וספר הרה"ק הלאה עוד כמה זהובים זהב, ושאל עו"פ את הסוחר וזה כבר יספיק, ענה הסוחר עו"פ בלשונו, תספרו, וכן נמשך הדבר, עד שהרה"ק מרוזין ספר ונתן לו „אלף אדומים זהב“, וככלות זאת, פנה אליו הרה"ק מרוזין ואמר לו, לולי היה מבקש ממני לכתחילה אלף אדומים זהב, הייתי נותן לו בסבר פנים יפות, אולם כעת, על שציער אותי כ"כ ועיגם נפשי, באמרו כל פעם, תספרו, לא יתנה מכסף זה, וכן הוה, שתיכף נחלה סוחר זה במחלה נוראה מאד, ודרש ברופאים, וא"א היה להם לרפותו בשו"א, והזיל סכומים עצומים לרפואתו, עד שהוציא את כל הסכום שקיבל בעד האתרוג מהרה"ק מרוזין, מהקפדתו וצערו של איש קדוש.

ד

בימי הרה"ק ר' בערצי מנדבורנא וצלה"ה היה חוק מאת הממשלה, שכל אדם אשר חייב לבוא ולהתייצב לעבודת הצבא, יכול לפטור עצמו ע"י תשלום סך אלף אדומים זהב, לקופת המלך, וזה היה נקרא סופלענט, היינו כאלו שהוא שוכר איש אחר במקומו שיעבוד בצבא בעבורו, אך כמובן שלאברכים ובחורים יראי ה' ולומדי תורה, לא השיגה ידם לסכומים רבים כאלו, לכן

ויוזק עליו בקול מבהיל, „על איש כזה, אשר רוח אדקים בו“, יכול אתה להעניו פניך ולקרותו בכינוי „כלב“. ומיד פנה השופט אל הרה"ק מוהר"מ ופטרו לשלום בכבודו של עולם.

וכאשר ירד הרה"ק מוהר"מ ממדריגות בית המשפט פגע בהמלשין והמסור, ענה הרה"ק ואמר לו, יותר איני שותק על מעשיך המכוערים, לך וצו אל ביתך כי בן מות אתה, ותתגלגל בכלב, וכן הוה, שתיכף ומיד מת המסור הנ"ל, וכעבור זמן מה, התחיל להתגולל בבית הרה"ק מוהר"מ, כלב, וסיבב בביהמ"ד ובחצרו, וכולם כינחו על שם המסור הנ"ל, ועד כדי כך שבימות החורף בעת הכפור, כשהרה"ק מוהר"מ ישב בשולחנו המהור בסעודה שלישית בשב"ק, וכלב הנ"ל שורץ היה תחת השולחן, חלצו החסידים את נעליהם, וחיממו את רגליהם הכפורים תחת עור הכלב הזה.

ודבר זה נמשך שנים על שנים, וכל אחד ידע פשר הדבר ופתרונו, ואפילו אחר פטירת הרה"ק מוהר"מ מפרימשלאן וצלה"ה, ומילא מקומו חתנו הרה"ק ר' אברמצי ממיקאלייב וצלה"ה, עוד היה כלב זה שורץ שם, ופעם באו בני המסור אל הרה"ק ר' אברמצי וצלה"ה, ושטחו תחינתם לפניו שיחוס וירחם על נפש אביהם האומלל, ויחיש עת תקונו ופדותו, ענה להם הרה"ק ר' אברמצי גם אני חושב שמספיק הוא. ועשה מה שעשה, ופתאום נעלם כלב זה, ואח"כ שמעו שכלב זה ברח אל בית החיים, ופגע בו ציד אחד וירה בו, ונשאר פגורו על בית החיים היהודי. ולמען ישמעו ויראו.

מעיר מושבו בראדשין אל אביו הק' לסיגעט
מרן אדמו"ר שליט"א שיבדלח"ט, בא פעם
ובליל שב"ק בעת שקידש על היין, עמד
אביו הק' אחורי הדלת מחדר שעשה בו
קידוש, והקשיב אל הקידוש מבנו בנחת
רוח, ואח"כ נענה לזוג' הרבנית בזה"ל,
הקידוש של בנינו ר' ניסן חיים ריסק לי
את כל עצמותי לרסיסים, ואח"כ פנה אל
אחד מצעירי בניו שהיה עוד נער ואמר לו
בוה"ל, נו, האם אזכה לשמוע עוד גם ממך
קידוש כזה, ומעיניו זלגו דמעות תוך כדי
דבריו אלו.

ואמר, שכשרצה לשמוע קידוש בליל שב"ק
לא היה צריך לכתת רגליו לבוא אל אביו
הק', אלא היה שומע את קולו של אביו
הק' מקדש על היין בקול חוצב להבות אש,
עד שהיה נשמע עד לביתו, הגם שהיה
מרחק רב כזה.

ה

הרהגה"ק מוהרנ"ח זצלה"ה אבדק"ק
בראדשין בנו בכורו של כ"ק
אדמוה"ז מוהרא"ז זצלה"ה, ואביו דכ"ק

רוח הקודש

א

דיבוריו אלו של חותנו הק', וחשב בלבו
האיך יכול להיות דבר כזה, והלא חותנו
הק' טרוד הוא כל היום בתורתו ותפילתו
ובעבודת השי"ת, וגם לשמוע בקשותיהם
של ישראל הבאים אליו להתברך, ומתי
מתפנה הוא לחשוב מחשבות בכגון דא,
וכפרט שנוהרים אליו אנשים מארבע פינות
העולם, והאיך יכול לדעת בעת שכל או"א
ממש יוצא מדלתי ביתו לנסוע אליו, והוא
דבר שאינו מושג כלל.

אולם חותנו הק' מוהר"מ מפרימשלאן
הרגיש בהירהוריו אלו, ופ"א לפנות בוקר
קרא לחתנו הק' ר' אברמצי שיכנס לחדרו,
ואמר לו שים אונך לידיה המנעול שבדלת
חדרי, ויעש כן, והנה שומע הוא שיהודי
אחד אומר לזוג' כי רוצה הוא לנסוע אל
הרבי לפרימשלאן, והיא עזר כנגדו ומסייעת
בידו לדבר מצוה, ומכינה לו צידה לדרך,

פעם היה הרה"ק ר' יצחק מקאליש
זצלה"ה בעיר לעמברג, ופתאום
נענה ואמר שיש כעת שריפה בעיר מגוריו
קאליש, וכן הוה שהבאים מעיר קאליש
סיפרו שבאותה שעה ממש פרצה שריפה
גדולה בעירם, ונתעורר מזה רעש גדול,
ונודע הדבר לראשי העיר, וחשדותו שידו
היתה בהדליקה, כי אם לאו מנאי ידע מוזאת
והוזמן לבוא למשפט, ואח"כ הכירו בו
שאיש קדוש הוא וברוה"ק נאמר לו
ושחררוהו.

ב

הרה"ק מוהר"מ מפרימשלאן זצלה"ה אמר
פעם שמרגיש בכל אחד מהאנשים
הבאים אליו, מן הרגע שהאיש נוגע בידית
מנעול דלת ביתו, ויוצא על מנת לנסוע
אליו, אולם חתנו הרה"ק ר' אברמצי
ממיקולייב זצלה"ה כמעט שהירהר אחר

בקרבו ל"ע לענין איזה צרה ר"ל, ואחר הפצרות ותחנונים רבים, צוה הרה"ק מוהר"מ לאיש ההוא שיחזיק את הפתקא מחוץ למחיצה המפסקת, והוא יקרא אותה מבפנים, ויעש האיש כן, והחל הרה"ק מוהר"מ לקרות את כל הכתוב בפיתקא וברכו ופטרו לשלום, והגם שהיתה מחיצה מפסקת, אולם אין כל מחיצה מפסקת את חזיון עיניו הקדושים.

ד

חסידי אחד מחסידי הרה"ק ר' אורי השרף מסטרעליסק זצלה"ה היה חשוד בנים ר"ל, וכששמע מפלאי הרה"ק מוהר"מ מפרימשלאן זצלה"ה, ששמו הולך מסוף העולם ועד סופו שכל הדורך על מפתן ביתו יושע בכל, יצא לדרכו אל הרה"ק מפרימשלאן, אבל בסוד גדול בפני רבו הק' מסטרעליסק, כי ידע שהוא למרות רצון רבו הק', ברם כיון שהיה מדוכא מאד ר"ל, לא שת לבו לזה ונסע, אולם לא כן היו מחשבותיו של הרה"ק מפרימשלאן, שהרגיש בכל הענין, וכשהגיש איש הנ"ל, את הפתקא לפניו, נענה אליו הרה"ק מפרימשלאן, כי תקנתו הוא שיסע לסטרעליסק, ובידיו יהיה מוכן כל צרכי שב"ק, ויביאם לבית הרה"ק מסטרעליסק, כי על שבת פו"פ אין ביד הרה"ק מסטרעליסק פרוטה לפורטה על הוצאות שב"ק, ומזה תבוא לו הישועה.

ובלית ברירה קיבל עליו איש הנ"ל לעשות כפי אשר דיבר אליו הרה"ק מפרימשלאן, כי מר היה לבבו אליו מאד, וחפץ היה להיפקד בזש"ק, ובליל שישי

ואח"כ שמע האיך שיהודי זה נפרד מאשתו והיא מברכת אותו שיצליח ויפעול כל טוב אצל הרבי וכו', ואח"כ שמע האיך שיהודי הזה נכנס לארוות הסוסים ובוחר לו סוס טוב לרתום למרכבתו, ואפילו שמע קולו של סוס צונף, ואח"כ שמע קול דהרת סוסים בדרך, וכו' וכו'.

ובשעות אחה"צ כאשר הגיע היהודי הזה לפרימשלאן, קרא הרה"ק מוהר"מ לחתנו ואמר לו הנה עתה הגיע יהודי זה ששמעת לפנות בוקר שנוסע הוא, והרה"ק ר' אברמצי ניגש אל יהודי הזה ושאל אותו באיזה שעה יצא מביתו, וענה לו היהודי הזה במכוון, ואח"כ שאל האיך ובמה נפרד מאשתו, וכשענהו יהודי זה על שאלותיו ^{אוצר החכמה} ראה שהכל היה מתאים בדיוק, ממש כפי אשר שמע אצל ידיד הדלת לפנות בוקר, ובזה הוכיח לו חותנו הק' מוהר"מ מפרימשלאן זצלה"ה שדבריו נכונים הם, כי מרגיש הוא ויודע בעת שכל יהודי יוצא ממפתן ביתו לנסוע אליו, כאשר נקרא בפי כל אספקלריא המאירה. וכפי שהעיד עליו הרהגה"ק ר' שלמה קלוגר זצ"ל, בהספדו, הוא היה החוזה אמת".

ג

אצל הרה"ק מוהר"מ מפרימשלאן זצלה"ה היה תקופה ארוכה אשר לא אבה לקבל את פני הבאים אליו, כי אם ישב מאחורי מחיצה והגבאי הכנים את הפתקאות, והעם עומדים מחוץ למחיצה המפסקת, ושמעו את קולו הק' בברכותיו, ופ"א בא יהודי שהפציר והציק מאד שיתנו לו לגשת אל הצדיק כי לבבו שבור מאד